

SOSIALURIN

Útgevart:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.

Box 76.

Prentsmiðjan & Hugsbreyt
TEL 1920

Lønstrið

At menn og státtir berjast fyri betri lønarkor, er náttúrligt. So hevur verið til allar tíðir.

Men skilamenn hava altíð roynt at stríðast á lógligum grundarlagi. Tað gagnar øllum best. Er nógv sterkasta stóðan. Ábyrgdarfullir leiðarar hava ið hvussu er verið ógvuliga umhugsni og varnir fyri ikki at eggja felagslimum, ið handla og lita á orð og stóðu leiðaranna, til stig og tiltøk, ið eru ólóglig.

Men so hendir kortini, at stór og sterk feløg fara út í ólóglig verkföll, ið ber við sær tungar fíggarligar byrðir fyri hin einstaka felagslimin.

Hetta er ikki bara harmiligt fyri hin einstaka limin, sum handlaði í góðari trúgv, men tað verður altíð at víka um felagsskapin, tí hin rakti limurin verður vanligur so skakkur av snertinum — kanska fyri ævi sína — hann fær, at hann vendir sær frá tí felagsskapi, sum av sonnum átti at verið hitt tryggja fótastíð og grundarlag í stríðnum fyri betri lønar- og livskor.

Nú leikar verkfall á hjá tænastu- og starvsmonnum.

Løgfrøðingar siga, at tað er ólógligt. Aðrir kanska ivast.

Her er altso talan um stóran fíggarligan vanda fyri teir einstaku limirnar, tí verkfallið er so háttátt, at tað av tí longu er staðið mikil tap fyri hitt almenna og kanska eisini fyri hitt privata.

Óg hvat formál hevur so verkfallið?

Tað undirstrikar sjálvandi, eins og øll verkföll gera, lønarkrøv teirra streikiandi.

Men annars liggur landið so, at tann stovnur — her landsstýrið — sum tað er vent imót, kann einki gera viðvíkjandi javnan av lønum tænasta- og starvsmanna. Hetta viðganga sjálvir teir streikandi.

Lønarmálið er nevnlíga beint til víðgerðar í eini serligari 5-manna millumtínganevnd við teirri bundnu uppgávu til komandi vetrarlingsetu at koma fram við einum uppskoti til lønarlóg fyri tænastumenn og starvsmenn.

Hitt uppskotið, ið lá fyrri á tingborðið, gav teimum hægstlønir mesta lønarvoksturin, meðan teir lægstlønir fingu litið og í summum førum einki. Frá mongum síðum í tinginum varð hildið fram, at hetta var órættur. Hinir minstlønir áttu at verða tiknir meiri munandi við lønarbatanum, og í viðmerkingunum til uppskotið, ið samtykt varð, varð hetta strikað undir.

Teir lægst- og meðallønir skuldu so verið interesseraði, at annað uppskot enn tað, ið streikað verður uppá, verður samtykt.

FRACIS POWERS,

amerikanski flúgvamarin, ið varð skotin niður av russum, fekk 10 ára fongsul fyri at hava verið á njónsaraferð fyri Amerika.

LUNAR BOW er seldur sum gamalt jarn til Svøríkis.

Niels Mørk, skipari, Sandvík, 65 ár

Mangar góðar og matar sjómenn hava vit átt og eiga.

Hetta er okkum mikið frægt, tí fátt land torvar meiri at hava góða mannning á sjónum enn vit føroyingar. Vit liva at kalla bara av havinum. Ein hørð, men kortini mergjandi lagna, ið vit ikki skulu leiðast við.

Ein av okkara bestu sjómönnum, til tikið fyrri skil og raskleika, er Niels Mørk skipari í Sandvík.

Frá tí hann fekk prestahöndina á hövðið hevur hann, til hann fyrri nøkrum fáum árum síðan, legðist heima at rógva út og vera bygd síni ein álitismaður sum fyrstodumaður fyri bygðarinnar arbeiði, hevur Niels Mørk balst á havinum.

Mangan beiskan hevur hann haft. Mangt ælið kelt. Manga ódnina stríðst við, verið millum liv og deyða.

Niels Mørk er frægur skipari, var millum teir fremstu, tá snorisfiskiskapurin var álitið og Suðurlandið í Íslandi gav okkum mesta og besta fiskin.

Skilamaður, sum Niels Mørk er, smoydist hann ikki burtur millum. Mál og tala hansara lurtuð menn eftir. Útvarplurtarnir minnst hann í útvarpinum, tá ið hann segði frá eitt sindur av lívi og brøgdum sínum.

65 ár er eingin aldur nú á døgum, hóast menn í gomlu døgum á hesum aldri ofta vóru lidnir og útslitnir.

Aldurin hevur ikki merkt mann sín. Tað kann av sonnum sigast um Niels Mørk. Hann er líka fúsar og ferðigur sum ein unglingur.

Eitt eyðkenni fyri Sandvíkingar eru avbara talugávar. Tað er ein sannur stuttleik, at lurtu eftir teimum, so fynduga og málvakurt teir tala. Niels Mørk er óivað ein av teimum allra bestu skornu fyri tungubandinum. Tann tíð, hann var við Ornanýpuni, er flestum monnum enn í huga. Tað er ikki sagt ov nógv, at hann bar yvir allar skiparar í at greiða frá ikki bara fiskiskapi, men eisini teimum »problemum« sum vóru brennandi og lekaðu nógv á hjá menniskjunum kring knottin. Men sjálvandi lógu okkara heimligu problemir honum mest á hjarta.

Niels Mørk skipari er ein frælslytur og sosialt innstillaður maður. Hann er ein av okkara bestu javnaðarmonnum. Men sum tann skilamaður, hann er, er hann eingin fanatikkari og hevur tí lætt við at geva mótsöðummonnum viðhald, har ið teir eftir hansara tykki eru á beinari leið.

Í bestu árum ert tú, góðu vinurin Niels Mørk, í bestu arbeiðsárum, tá ið vit taka tað við, sum lívið hevur lært ein. Vit ynskja tær mong, mong ár enn at virka í, so livandi og brennandi fyri spurningunum, sum hevur eyðkent teg, liv og leið tina.

Hjartaliga til lukku við teimum 65 árunum. Long og arbeiðsrík tíð verði at liggja tær inn í framtíðina.

Tórshavn, 15. august 1960.

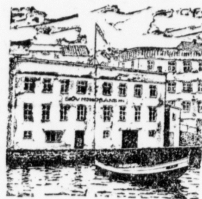
Vinur og partamaður.

Hóast Bretar ikki hava stórri áhuga fyri at vaksinera seg móti polio er sjúkran í afturgongd. Deyðsföllini vóru 226 í 1957, 129 í 1958 og 66 í 1959.

Lungnakreftin vindur afturimót, upp á seg og kravdi í fjór 21.063 mannaliv. Barnadeyðin minkaði 23,1 uppá hvørja 1000 nýføðingar í 1957 til 22,3 í 1959.

ÚTVARPSSTJÓRIN. Tað er í dag, umsóknarfreistin til útvarpsstjóra er útløpin.

SJÓVINNUBANKIN

Tað loysir seg altíð at hava konto í bankanum.

Vit geva fegin allar upplýsingar um financiering á øllum økjum. Gangið inn á gólvíð og tosið við okkum.

Innlánsrenta:

Vanlig bankabók: 3 1/2 % p. a.

Bankabók við 3 mánaða uppsøg: 4 % p. a.

Tjekkikonto: 2 % p. a.

Aðalskrivstova: TÓRSHAVN - Tlf. 1150

Deildir: NORDØYA BANKI, Klakksvík, Tlf. 296

SJÓVINNUBANKIN, Sørvágur, Tlf. 19

SJÓVINNUBANKIN, Sandavági Tlf. 101

Avgreiðsla: Runavík, Tlf. 7017

»Norðlýsið«

hevið í gjár eina grein, sum sera væl lýsir, hvørjar avleiðingar standast av verkfallinum. Nú er eingin telefon, so vit fáa ikki biðið blaðið um loyvi at endurprenta greinina; men vit loyva okkum undir teim umstøðum sum nú eru ráðandi her á landi at gera tað uttan loyvi, tí hon sýnir okkum, hvussu Starvsmannastreikan virkar uttan fyri Havnina, og hvussu hon er umtókt.

Greinin er hendan:

Bygdirnar lamnar, Havnin klárar seg.

Ein maður kemur norð úr Havn, ger seg inn á telefonverkið í Klakksvík, so tað steðgar, og stingur so av aftur! Bert ein limur í Starvsmannafelagnum er í Klakksvík! Og fyri hansara skuld skal alt tinas!

Tað er eingin, sum sigur nakað um, at tænastufólk hjá telefonverkinum streykja, tey um tað, men eitt er at streykja, annað er at gera herverk og ó harvið leggja alt lámið.

Telefonlitið rakar bygdirnar meinast; í Klakksvík, sum er spjadd um ógvuliga stórt óki — og soleiðis er í mongum øðrum bygðum — er bert eitt stað, haðani ringjast kann í neyðsfalli, meðan Havnin hevur eini 25 automatir, hagar ringjast kann — og dúgliga verður ringt í hesum døgum! Telegrammir til útlandið kunnu ikki sendast av bygð, men í Havn ber væl til at senda tey o. s. fr.

Krevja skaðabøtur

Nógýr eru teir handilsmenn og virkir á bygð, sum eru komin illa fyri av tí, at tey ikki fáa telegrammir send av landinum og vilja krevja telefonverkið til svars fyri tap, tey hava havt av hesum órettvísra atburði. Sama er við veðurtíðindum, sum hesir høgu harrar munnu halda vera tað reina luksus, men tað halda sjómenn ikki og nógvir hava mist tjans, tí teir fáa ikki boð, men í Havn hava teir útvarpið at senda boð eftir skipfólki!

Ikki fyrstu ferð

Herverk hevur áður verið gjørt á telefonina, so hon hevur ligið láma í vikuvís; viðkomandi noktaði tað at gjalda fyri telefonina í tí tíðarskeiði, hon lá lamið vegna herverk, men tá rópti verkstjórin Christiansen hesi harðrøndu orð: »Ein rokning, sum er send frá telefonverkinum skal gjaldast!« Og so mátti verða, tað hevði altso onki at týða, um herverk var framti!

Tað verður spennandi at siggja, um stjórin Christiansen torir at senda rokning til herversmannin hesa ferð, ella hann aftur rópar til tey óseku: Ein rokning, sum er send frá telefonverkinum.

inum skal gjaldast líka mikið um tygum hava telefon, sum er í standi; ella hon er avbrotin vegna herverk. —

Havnarmenn forða

Í gjáramorgunin stillaðu triggir havnarmenn seg upp við stóðina í Klakksvík at forða fólk at koma inn hagar, men tá tað eina løtu seinni fór at regna, rymdu teir!

85. ÁR. Mikudagin 24. august fyllur ein vældig Havnarkona, Mina Hansen á Skansaveg, 85 ár.

,Niels Ebbesen'

ið hevur rikið sjóverju við Føroyar, hevur verið í Grønlandi saman við danska kongaskipinum. Um fregattina verður sagt í blaðnum »Aktuelle«:

»Tá hon kom í Kattegat stóðu offiserarnir og manning og hildu saman hendur og bóðu: Gævi hon hevði hild ið í havn.«

Viðari verður sagt: Á veg heim úr Grønlandi skræðnaði fregattin og gekk bara 4—5 míl ... eingin vildi hugsað sær at skotið við teimum stóru kanónum, so fór hon í spönir ... tveittu teir eina djúpvatnsbumbu, vildi allur afturendin loysna frá hinum partinum av skipinum ... tað sum heldur skipinum saman er avmagnetiseringstráðurin kring um skrokkinn. Fregattin »Holger Danske« varð seld fyri 325 000 kr., tá helt ein offiserur: »Bara teir ikki hava forkeyp seg.« ... Tá fregattin einaferð skuldi taka ein trolara, skramlaði maskinan fullkomuliga saman ... men óivað verður »Niels Ebbesen« eina ferð enn at gera vaktartænastu, áðrenn hann fer til fregattanna ævigu hvíld, endar »Aktuelle«.

NORDISK RAAD

gjørð; av á fundi í Reykjavík at stovna eitt norðurlandskt fólkakademi í Kungälv í Svøríki, ið fyribils skal taka imóti 40 og seinri 80 næmingum, serstakliga tilikum, ið áður hava verið á háskúla og sum arbeiða í landsumstingini.

UM ATLANTSHAVIÐ. Ein eldri Dani, ið annars kennir litið og einki til navigatón, er í motorbáti sínum einsamallur á ferð yvir Atlantshavið.

Fyrr vóru tey flestu morðini framdi til heiður fyri gudarnar — á okkara døgum til heiðus fyri einræðisharrarnar.